

Sayın Başkan, Değerli Meclis üyeleri, hepinizi şahsım ve Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Yeni normal şartlarda ekonomik büyüme, bir tür yaratıcı yıkım süreci oluşturmaktadır, geleneksel büyüme ivmesi zayıflamış ve yeni itici güçler ön plana çıkmaya başlamıştır. Beşeri sermaye, bilim ve teknolojinin yoğunluğu, endüstriyel yön ve büyüme potansiyeli gibi faktörlere dayanan yeni bir yapı oluşturmuştur.

Büyüme hızını ve refah düzeyini artırmak için yüksek katma değerli mallar üreten rekabetçi ve verimli bir ekonomiye sahip olmamız gerektiği, bunun yolunun da inovasyon ve teknolojiden geçtiği artık herkes tarafından kabul görmektedir. Sorun, yüksek katma değerli mallar üreten rekabetçi bir ekonomiye nasıl geçileceğinde yatmaktadır. Burada hem devletin hem de özel sektörün yapabilecekleri bulunmaktadır.

Devlet için yapılacaklar listesinin başında, yatırım ve üretim ortamını iyileştirecek yapısal reformlar geliyor. Beşeri sermayenin niteliğini yükseltecek eğitim ve öğretim ortamının iyileştirilmesi de en az yapısal reformlar kadar önceliklidir.

Rekabet üstünlüğünü sağlayan en önemli faktörler, inovasyon, teknolojik olarak hazır olma durumu ve işgücünün piyasadaki verimliliğidir. Ülkemizin rekabet seviyesinin arttırılabilmesi için, yüksek beşeri sermaye kapasitesine sahip olması, Ar-ge'nin büyük çoğunluğunun pazarlanabilir ürün ve hizmete dönüştürülebilir nitelikte olması, yani beşeri sermaye kapasitesinin etkin olarak kullanılması gerekir. Beşeri sermayenin niteliğinin yükselmesinin de eğitimin kalitesinin arttırmasından geçtiği de unutulmamalıdır.

Burda insan kaynağı planlamamızdaki sıkıntılara bir kez daha dikkat çekmek istiyorum. Bir yandan yüksek işsizlik oranlarından yakınırken, diğer yandan biz sanayiciler pandemiyle beraber yaşadığımız bu daralma sürecinde bile fabrikalarımızda çalıştıracak nitelikli eleman bulamıyoruz.

Değerli Meclis Üyeleri,

İmalat sanayi, salgın sonrasında kısa dönem krizlerden en çok etkilenen sektörler arasında olmuş ve salgın başlangıcında KOBİ'ler başta olmak üzere önemli üretim ve istihdam kayıpları ortaya çıkmıştır.

Tüm olumsuzluklara rağmen 2020 yılı mart ayındaki ilk tam kapanma sonrası en hızlı toparlanmayı da yine sanayi üretiminde gördük. Ekonominin arz tarafını oluşturan sanayi sektöründe faaliyetlerin artarak devam etmesi ekonominin ayakta kalmasını ve büyümenin devam etmesinin belirleyicisi olmuştur.

Lakin son dönemde emtia, ara mal ve yarı mamul ürünlerde döviz bazındaki artışlar sanayicinin üretim gücünü önemli ölçüde azaltmıştır. Enflasyonda ÜFE ile TÜFE arasındaki fark üreticinin maliyetlerini yansıtamadığını gösterirken, reel sektörün üretim gününü azaltan başka bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Son dönemde enflasyondaki artışta, kur artışlarından daha ziyade, emtia, ara mal ve yarı mamul ürünlerde döviz bazındaki artışlar belirleyici olmaktadır. Bir yandan fiyatlar artarken, diğer taraftan üretici iç piyasada ara mal bulmakta güçlük çekmektedir.

Özellikle ihracatta, bazı stratejik sektörlerde, hammadde ihracatına kısıtlamalar getirilerek daha ziyade nihai ürün ihracatına ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Bu sürecin aşılmasında hükümetimiz birçok tedbiri uygulamaya koydu ve koymaya devam ediyor. Burada sizlerin huzurunda bir kez daha teşekkür ediyorum ancak, salgın sonrasında uygulamaya konulan destekler daha çok ekonominin talep tarafını canlı tutmak için yapılan destekler şeklinde gerçekleşti.

Bu süreçte ekonominin arz tarafı ihmal edildi ve edilmeye de devam ediyor. Bu zor günlerde ülke ekonomisini ayakta tutan biz sanayicilerin üretime devam edebilmesi için ihracat teşvikleri ve selektif işletme kredilerinin süratle devreye girmesi gerekmektedir.

Son dönemde uygulamaya konulan teşvik paketleri daha çok kredi kanalı ile gerçekleşti. Destek mekanizması devreye girdiğinde hep aklımıza kredi geliyor. Kredi kullanarak üretim gücünü korumaya çalışan firmalar son dönemlerde işletme bilançolarında ciddi bozulma ile karşı karşıya kaldı. Diğer taraftan daha önce kullanılan kredilerin de vadesinin gelmesi ve artan emtia fiyatları sanayicinin likidite sorunlarının ortaya çıkmasına neden oldu.

grafik

Uygulamaya konulan teşvikler daha çok borcu arttıran destekler şeklinde gerçekleşti. Sanayiciler olarak isteğimiz borcu arttıran değil borcu azaltıcı desteklerin devreye girmesidir. Bir yere kadar kredi ile firmalar ayakta kalmaya çalıştı. Kredi mekanizması ile desteklenen bir teşvik politikasından daha ziyade vergisel teşviklerin devreye girmesi biz sanayicilerin üretime devam edebilmesi için gerekli şarttır.

Son dönemde sanayici, borcu borçla büyüterek üretime devam ediyor. Cirosu artmış gibi gözükürken diğer taraftan da borcu katlanarak büyüyor. Bu sürdürülebilir bir durum değildir. O nedenle acil tedbirlerin mutlaka ve

mutlaka devreye girmesi gerekmektedir. Mevcut durumun ekonomi teorisindeki karşılığı Ponzi finansmanıdır. Ponzi finansmanında, çoğu zaman nakit çıkışları nakit girişlerinden fazladır. Ponzi finansman birimleri, sürekli yeniden borçlanmak zorunda oldukları için para piyasalarındaki olumsuz koşullardan yüksek ölçüde etkilenirler.

Tüm bu bulgu ve veriler, Türkiye’de finans dışı özel sektör firmalarının ağırlıklı olarak Ponzi finansman yapısında olduğunu, bir başka deyişle firmaların borcu borçla çevirdiğini ve bu çevrimin sürdürülemez duruma yaklaştığını ortaya koymaktadır.

Reel sektör firmalarının borçluluğu son on beş yıldır hızla artmaktadır. Nitekim reel sektörün kaldıraç oranı 2009-2019 döneminde 11.5 puan artarak yüzde 71.2'ye yükselmiştir. Bu oranın pandemi sürecinde önemli ölçüde arttığı tahmin edilmektedir. Yüksek kaldıraç seviyesi, reel sektörün düşük öz sermaye yatırımlarını ve yüksek düzeydeki borçluluğunu yansıtmaktadır. Borç birikimi, kur artışlarına bağlı olarak Türk Lirası'nın değer kaybı ve döviz cinsinden borçların artan değeriyle daha da şiddetlenmektedir.

Ülke olarak üretim gücümüzü kaybetmememiz gerekiyor. Kriz ortamlarında firma batır başka biri alır mantığı ile yaklaşmamalıyız. Önemli olan kurumsal hafızadır, kurumsal hafızanın kaybedilmemesi gerekir. Var olan bilgi ve tecrübe ile üretim gücümüzü ülkemizin geleceği için kaybetmememiz gerekiyor. Bu olguya Ahmet efendi battı gitti algısıyla yaklaşmamak lazım, bu “yaratıcı bir yıkım değil doğrudan doğruya bir yıkım” dır.

Ekonomide ortaya çıkan kırılğan yapının aşılması mevcut işletmelerimizin yaşatılmasına bağlıdır. Tekrar ediyorum: Ekonomideki kırılğan yapının aşılması mevcut işletmelerimizin yaşatılmasına bağlıdır.

Bu işletmelerin sağlanacak teşvik politikalarıyla yüksek teknoloji ve katma değeri yüksek mal ve hizmet üreten işletmelere dönüşeceği aşikârdır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Ana ham maddesi ülkemizde olan sanayi mallarının üretimini artırılması ve bunun sağlanması için uygun teşvik politikalarının yürürlüğe girmesi gereklidir. Madencilik sektörü ana hammaddeyi ülkemize olduğundan önemli bir katma değer yaratan sektördür. Örneğin cevherden madene, minerallerden kimyasallara ithal ikameci bir ekonomi politikasıyla ithalat bağımlılığının azaltılması gerekir. Aramızda büyük madencilerimiz var. Cevheri çıkartıyoruz, bunu çıkartırken mazot harcıyoruz, nakledeken mazot harcıyoruz. Ondan sonra demir çelik fabrikalarımız yurt dışından gelen cevher daha ucuz olduğu için onu alıyorlar.

Hâlbuki üzerindeki ÖTV ve KDV gibi yükler bir şekilde sübvansede edilse ve karşılanırsa biz o zaman kendi cevherimizi işleriz, böylece ne dünyanın en büyük hurda alıcısı oluruz ne de dünyadan cevher getirmiş oluruz.

Bu sektöre doğrudan teşvik verilmiyorsa en azından üzerindeki yüklerin azaltılması özellikle küresel bazda artan demir- çelik fiyatları ile ortaya çıkan maliyet artışlarını baskılayacaktır.

Örneğin, Avusturalya'dan gelen liman teslim fiyatı yerlisinden daha uygun olduğu için o talep ediliyor. İthal ürünleri almaktansa madencilerimizi destekleyip yerli cevherlerimizi desteklersek ithal bağımlılığı azaldığı gibi para yurtdışına gitmeyip ekonomimizin içinde kalacaktır.

Değerli Meclis Üyeleri,

Pandeminin sıkıntılarını gidermek amacıyla TBMM'ye sunulan yeniden yapılandırma Kanun Teklifini son derece olumlu bulmakla birlikte teklifle ilgili bazı önerilerimi de hem sizlerle hem kamuoyu ile paylaşmak

istiyorum.

- Kanun Teklifinde matrah ve vergi artırımını için öngörülen oranlar ve maktu tutarlar yüksektir. Bu bağlamda cari hesapların düzeltilmesi ile ilgili olarak öngörülen oranın da yüzde üçe (%3'e) indirilmesi uygun olacaktır.
- Cari hesap düzeltmeleri nedeniyle muhasebeleştirilen tutarların geçmiş yıl karlarından mahsubun kar dağıtımını sayılmaması da hükme bağlanmalıdır. Ayrıca matrah ve vergi artırımından yararlanacak mükelleflerden vergiye uyumlu olanlar için öngörülen 5 puanlık indirim son derece yetersizdir. Bu indirimin asgari yüzde elli (%50) olarak belirlenmesi uygun olacaktır.
- Diğer taraftan matrah ve vergi artırımından yararlananlar ile ilgili olarak geriye dönük vergi suçları nedeniyle vergi incelemesi yapılmayacağına hükme bağlanması yararlı olacaktır. Böylece bu artırımlardan yararlanacak mükelleflere yönelik devreden Katma değer vergileri ile ilgili olarak sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge nedeniyle düzeltme yaptırılması önlenmelidir.
- Matrah ve vergi artırımını yapan mükellefler nezdinde başlamış vergi incelemeleri sürdürülmemeli ve durdurulmalıdır.
- Ayrıca, işletme aktiflerinin değerlendirilmesinde uygulanacak vergi oranının yüzde bir (% 1) olarak belirlenmesi yararlı olacaktır.
- Salgın süresinin uzaması ve yıkıcı etkilerinin ağır olması nedeniyle borçlarını ödeyebilmesi için mükelleflere daha geniş bir ödeme dönemi birer atlamalı 24 taksit tanınmalı ve ödemelerin başlangıcı da; aşılamanın bitip insanların birazcık nefes almaya, iş yapmaya başlayacakları dönem olan yılsonunda başlatılması sağlanmalıdır. Bu önerilerimizin hem ekonomi yönetimince hem de TBMM'de dikkate alınmasını umuyorum.

Değerli Meclis Üyeleri,

Son bir konuyu daha sizlerle paylaşıp konuşmamı tamamlamak istiyorum. Bildiğiniz gibi Ankara Sanayi Odası olarak 10 yıldır nükleer enerji konusuyla yakından ilgileniyoruz. 4 yıldan fazla bir zamandır da nükleer sanayi kümelenmemiz Nüksak kanalıyla firmalarımızın nükleer kabiliyetlerini geliştirmeye çalışıyoruz. Türkiye çapında sürdürdüğümüz bu kümemizde çeşitli kentlerimizden 70'den fazla firma bulunmaktadır. Bu projede önemli mesafeler aldık, bu konuda üretim yapabilecek çok sayıda firmamızın olduğunu gördük, hatta bazıları sertifikasyonlarını tamamlayıp Akyuyu'ya ürün satar hale geldi.

Bu çabalarımız bize önemli bir birikim sağladı. Ülkemizde ve dünyanın çeşitli ülkelerinde de bu alanda çalışan çok sayıda yetişmiş vatandaşımız var. Malum Türkiye enerji bağımlısı bir ülke. Cari açığımızın en önemli nedeni de enerji ithalatı. Elektrik enerjisi ihtiyacı da her geçen gün artıyor. Ülkemizde bir nükleer santralin yapımı devam ediyor ama bu artan ihtiyacı karşılamaktan uzak. Bu pasif döngüyü kırabilmek ve nükleer teknoloji üreten ülkeler grubuna dâhil olabilmek için önümüzde bir fırsat bulunduğunu ve artık Türkiye'nin kendi reaktörünü üretebilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Hedeflediğimiz reaktör ise ülkemizin dünyanın en büyük rezervlerinden birine sahip olduğu toryum ile çalışacak 4. nesil Ergimiş Tuz Reaktörüdür. Bu reaktörün geliştirilmesi ve yapımı çok daha kolaydır. Klasik nükleer reaktörlerden çok daha güvenli ve basınç ihtiva etmeyen bir teknoloji olması bizi ayrıca yüreklendirdi.

Bu reaktör teknolojisi aslında 1960lı yıllarda ABD de yapıлып, uzunca bir süre de çalıştırılmıştır. Ancak bu reaktörün atığı klasik reaktörlere kıyasla

daha az Plütonyum içerdiği ve buradan nükleer silah izotoplarına erişimi zorlaştırdığı için terk edilmiştir. Sırf bu özelliği bile önemli ve değerlidir.

Avrupa, ABD, Rusya, Çin, Hindistan ve Güney Afrika'da bu alanda ciddi çalışmalar bulunmaktadır. Buradaki en önemli avantajlardan biri de bu teknolojinin henüz patentlenmemiş çok sayıda unsuru olmasıdır. Bu konuda acele eder ve geç kalmazsak çok büyük bir avantaj yakalayabiliriz.

Devletimiz tarafından yapılacak uluslararası regülasyonların tamamlanarak çalışmaya başlanması durumunda yaklaşık 10 milyon dolar bir katkı ile 5 yıl içinde bir prototipin hazırlanabileceğini düşünüyorum.

Sanayi ve Teknoloji Bakanımız ve TÜBİTAK ile çok sayıda görüşme gerçekleştirdik. Geçtiğimiz hafta da milletvekillerimiz, bürokratlarımız, siyasi parti temsilcileri, akademisyenler ve sanayicilerimizin katıldığı geniş kapsamlı bir çevrimiçi toplantı gerçekleştirdik ve bu düşüncemizi geniş bir kitle ile paylaştık.

Bu çalışmanın içinde yer alan, destek veren tüm uzmanlar konunun tüm boyutlarını ayrıntılarıyla paylaştılar. Bazı meclis üyelerimizin de sonuna kadar büyük bir dikkatle takip ettiğini gördüm. Sizlerin desteği, Türk sanayinin gücü ve insanımızın kabiliyetleriyle bunu başarabileceğimize inanıyorum.

Sözlerime burada son verirken beni dinlediğiniz için teşekkür ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.